

Stabs- och sambandstjänsten inom armén.

Av Signalinspektören, överste Fale F:son Burman 1959

Stabstjänst och sambandstjänst är två *oskiljaktiga grunder* för ledning av förband i fält. Ju högre (större) förbandet är, desto mera påtagligt blir detta. *Stridsledning* - den form av ledning mot vilket allt ytterst syftar och därför den viktigaste - vore helt utesluten på högre nivåer om icke staber och sambandsorgan fanns och var intimt samordnade. Denna samordning måste ökas och eftersträvas redan i fredstid. Så har skett vid armén genom att såväl stabstjänst som sambandstjänst utbildningsmässigt underställts signalinspektören. Alla ärenden berörande dessa båda verksamhetsgrenar handlägges nämligen numera vid signalinspektionen i arméstaben.

Större ytor på stridsfältet

Både stabstjänst och sambandstjänst måste anpassas efter den stridstaktik som är knäsat. I atomtidvarvet innebär detta att ytkriget med dess stora luckor och avstånd mellan förbanden blir normgivande. Ledningen av förband måste därför kunna omspanna mångdubbelt större ytor än tidigare. Därjämte måste den i möjligaste grad säkerställas mot fiendlig verkan. Vidare måste man räkna med att strid kan uppstå inom flera delar av ytan. Både skyddssynpunkten och kravet på samtidig stridsledning på flera ställen kräver en delning och utspridning av åtminstone de högre staberna, så att vissa delar överlever och så att varje eller åtminstone minst två stabsdelar var för sig självständigt och samtidigt kan leda strid.

.....kräver ökade räckvidder

På sambandssidan medför de ökade ytorna först och främst avsevärt ökade krav på räckvidder. Ytkrigets väntade rörliga förlopp och ökade behov av snabbhet i beslut och handling kräver vidare ökad snabbhet i sambandets upprättande och höjd förmåga till smidig anpassning – flexibilitet – efter lägets utveckling. Tidsfaktorn är med andra ord avgörande. Sambandsmedel, som tar lång tid att upprätta, kan därför icke längre utnyttjas i samma utsträckning som tidigare. Kraven på skydd mot fiendlig verkan gäller främst åverkan av innästlade förband samt direktverkan av bl a atomexplosioner. Tråden – permanenta nätet (PN) likasåväl som fältkabeln – är känsligast för sådan verkan. Trådbyggnad, när sådan erfordras, tar med de ökade ytorna, ofta dessutom både mycket lång tid och för mycket personal i anspråk. Verkan mot sambandsmedel kan emellertid också ske genom tekniska motmedel såsom avsiktlig fiendlig störning. Radion är illa utsatt för sådan verkan om icke särskilda åtgärder vidtages. UK-radion har dessutom flera i lägen helt otillräckliga räckvidder. Radiolänken däremot, med dess riktade flerkanaliga trafikmöjligheter, kan bättre undandragas sådan störning och kan upprättas nästan lika fort som radio samt har i de flesta lägen fullt tillräckliga räckviddsmöjligheter. Intet annat sambandsmedel motsvarar bättre ytkrigets krav både på räckvidder, trafikkapacitet, skydd och flexibilitet. Radiolänken måste därför bli framtidens militära huvudsambandsmedel på alla nivåer från brigad och uppåt. Vid lägre förband är radion och i viss mån även tråden alltjämt de bästa sambandsmedlen. Vid högre förband måste dessa medel fortfarande finnas i reserv samt, beträffande tråden, för anslutning till permanenta nätet och för inre stabsnät.

Sambandstjänsten måste utvidgas

Ytkriget kräver alltså en stark utvidgning av sambandstjänsten både ifråga om materiel och personal. Det blir kostsamt och kommer beklagligtvis att något reducera den direkt stridande personalen men är ofrånkomligt. Om icke stridledningen göres funktionsoduglig tjänar förbättringar på vapen- och ammunitionssidorna eller i organisationen icke mycket till. Och, vad värre är, hela ytkrigstaktiken blir omöjlig att tillämpa. Den helt enkelt står och faller med stridsledningens ändamålsenlighet.

Nå, svarar nu även på detta område teknikens utveckling upp mot atomkrigföringens taktiska följdverkningar ?

Svaret på frågan är dessbättre ett obetingat: Ja. Utvecklingen går snarare så fort att en viss eftersläpning, både av ekonomiska och andra skäl, knappast kan undvikas.

Men jag vågar påstå att vi, så långt resurserna räcker, vid armén gör vårt bästa att också på detta område följa med vår tid.